

L'obra se centra en una família nord-americana de classe mitjana; la de la imatge correspon als anys seixanta

H. ARMSTRONG ROBERTS / GETTY

Novel·la Adam Haslett bascula entre la novel·la i el conte per parlar de la fragilitat de la classe mitjana; un nou capítol de realisme nord-americà

Família en la seva bombolla

ROBERT SALADRIGAS

Quan el 2002, tot just acabats de néixer el segle i el mil·lenni i encara sota l'horror dels actes terroristes a Nova York, un jove i desconegut estudiant de Dret, Adam Haslett (1970), va publicar *Aquí no eres un*

extraño (Salamandra), vaig escriure textualment: "Los nueve cuentos son formidables, la mayoría de ellos sobrecogedores, pues no recuerdo a ningún otro narrador moderno que explore como él lo hace, con tan convincente naturalidad y con pala-

bras justas, el refinado dolor de las personas enajenadas por su condición de *diferentes*". Aquest era el meu parer el 2004 i encara ho és avui perquè continuo creient que reflecteix amb precisió el que singularitza la narrativa d'Adam Haslett en l'àmbit

de l'actual realisme nord-americà.

La seva primera novel·la, *Union Atlantic* (Salamandra), no va aparèixer fins al 2009, una història al voltant del col·lapse financer produït per la fallida de Lehman Brothers. Relat sens dubte interessant; ara bé, em fa la impressió que no va aconseguir superar en cap sentit l'altura dels seus contes de joventut. I així fins ara que ens fa arribar la seva segona novel·la i tercer llibre, *Imagina que no estoy*

Els personatges ressalten perquè són diferents i fan de les diferències les dades reconeixibles d'identitat

(2016). L'obra se centra en una família nord-americana de classe mitjana composta pels pares, John i Margaret, i els tres fills, Michael, Celia i Alec, als qui seguim les petjades des de la segona postguerra i al llarg de més o menys quatre decennis.

El relat està dissenyat de manera que cadascun dels protagonistes, en diferents etapes, encapçala els seus propis capítols. Així al lector li és força còmode rastrejar l'evolució individual de pares i fills, anar mesurant la seva incidència en el relat i alhora veure com es desplega davant la seva mirada la història global de la família. D'aquesta manera Haslett revela l'envejable domini que té de les tècniques narratives; el seu text sembla gronxar-se de forma gairebé imperceptible entre el potent alè de la novel·la de gran volada i la concisió de l'episòdic, és a dir, del conte, per al qual Haslett sembla tenir dots excepcionals.

Al principi és legítim pensar que el pes de la història familiar recau en

Memòries La crònica vital de Joseph Conrad, per primera vegada en català

Una travessia personal

NÚRIA ALBESA

Als cinquanta-cinc anys, Joseph Conrad (1857-1924), el cèlebre autor d'*El cor de les tenebres* (1899) i *Lord Jim* (1900), va rebre la proposta de redactar les seves memòries per a l'*English Review*. El text que va lliurar distava força del que havia imaginat Ford Madox Ford, el director de la revista i qui el va empènyer a escriure-les: no era ni una peça extensa ni seguia cap ordre cronològic. El volum va veure la llum el 1912 sota el títol de *Some reminiscences*, i anys més tard, amb motiu de la tercera edició, va esdevenir *A personal record*, un títol que condensa perfectament la seva naturalesa: una col·lecció de records reposada.

Memòria personal, així doncs, reuneix pinzellades tan delicades com punyents de les tres vides que van convergir en Joseph Conrad: el jove nascut en una família de l'aristocràcia rural polonesa, l'home que va servir durant vint anys la marina mercant britànica i l'escriptor de ficció consagrat. Aquestes tres vides tan aparentment dissemblants queden trenades en els set capítols que conformen aquesta crònica vital. Les inquietuds i les creences sobre el procés de creació literària de *La follia d'Almayer* (1895) contrasten amb les reflexions sobre el mar. Són especialment colpidors passatges relatius als records d'infantesa, com la descripció de la crema

de manuscrits pocs dies abans de la mort del seu pare: "El seu aspecte era per a mi no tant el d'un home greument malalt, com mortalment cansat –un home derrotat. Aquest acte de destrucció em va afectar profundament pel seu aire de rendició. No pas davant la mort, tanmateix. Per a un home d'una fe tan forta, la mort no podria haver estat un enemic". Sense abandonar el to vivencial, Conrad domina el sentimentalisme i l'impuls propi. És conscient que el perill d'un escriptor resideix, precisament, a esdevenir víctima de la seva pròpia exageració; un escriptor, sense enunciar-la la sinceritat, no ha de perdre mai la noció de la veritat, ni tampoc menysprear-la

Joseph Conrad

ARXIU

John, el pare, un home emocionalment inestable, consultor d'èxit que no suporta el fracàs, confia en la psiquiatria i en un cert moment capitula. Més tard el prendrà com a exemple el noi gran, en Michael, incapaç d'assumir els reptes de la vida; la Cèlia per la seva banda exerceix de terapeuta; i l'Alec, homosexual, impotent per ajudar en Michael, accepta la seva condició de "diferent" quan descobreix el sincer i intens amor de parella.

El cas és que al final ens adonem que l'element que des del començament ha cohesionat el grup és la Margaret, la mare; ella és l'únic puntal fiable de la família reclosa en la seva bombolla i, alhora, ho és de la novel·la a través de la qual mostra la perillosa fragilitat psicològica, malaltissa, que mina els pilars de la classe mitjana nord-americana tan lligada a les convulsions del capitalisme desenfrenat. Els personatges de Haslett ressalten per "diferents" i fan de les "diferències" les seves dades d'identitat. Potser partint d'aquesta evidència Haslett podria haver-se plantejat de ser més creatiu. Fins on? No ho sé; em refio de la intuïció. Però també és cert que des d'*Aquí no eres un extraño* la seva aportació al realisme nord-americà és important –en la línia de Jonathan Franzen–, baldament sigui per donar visibilitat als seus ja crònics símptomes d'esgotament. En conclusió, el pes de l'insà en la narrativa de Haslett, així com la feixuga atmosfera d'espai tancat, la fan atractiva per a tot lector sensible a la voracitat de les emocions fora de control. |

Adam Haslett

Imagina que no estoy

ALIANZA EDITORIAL. TRADUCCIÓ: ISMAEL ATTRACHE.
414 PÀGINES. 18 EUROS

amb sentències fredes ni immutables.

L'aparició d'aquesta obra en català posa de manifest la vigència de Joseph Conrad. En aquesta edició també s'inclouen el prefaci familiar, escrit durant l'estiu de 1911, i la nota de l'autor que va acompanyar l'edició de 1919. És particularment interessant aquesta nota perquè l'autor hi justifica la seva preferència d'escriure en anglès, en detriment del polonès, la seva llengua materna, o del francès, la *lingua franca* d'aquella època. *Memòria personal* no inclou, d'altra banda, cap pròleg, com sí que l'inclou l'edició castellana publicada per Alba Editorial. Potser no calia. Potser, senzillament, aquest exercici autobiogràfic és el millor diàleg que podria haver mantingut amb els seus lectors. |

Joseph Conrad

Memòria personal

L'AVENÇ. TRADUCCIÓ: JOSEP M. MUÑOZ LLORET. 160 PÀGINES. 13 EUROS

Narrativa Fidel al seu paper de cronista, Jordi Soler ens endinsa en una nova aventura narrativa en què la seva raresa fa que sembli una obra de ficció; una història singular que només ens mostra a mitges

Crònica d'un fabulador

J.A. MASOLIVER RÓDENAS

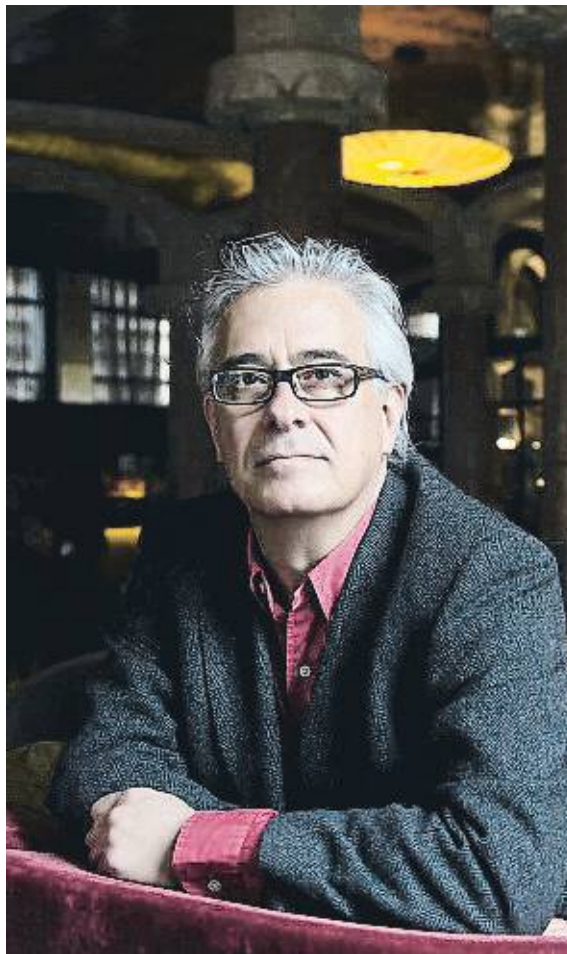
Una biografia apassionant convida a una apassionant fabulació. Jordi Soler va néixer el 1963 a la comunitat La Portuguesa, a la selva de Veracruz, fundada pel seu avi, exiliat català i protagonista de la trilogia *La guerra perduda* (2012), integrada per *Los rojos de Ultramar* (2004), *La última hora del último día* (2007) i *La fiesta del oso* (2009). Catalunya, el camp de concentració d'Argelers i Vera-

Un trepidant recorregut que es mou entre la claustrofòbia i l'afany de llibertat, amb relacions conflictives

cruz són els tres escenaris que d'una manera o una altra reapareixeran al llarg d'una obra narrativa plena de registres sorprenents. A *Ese príncipe que fui* (2015), l'acció té lloc al poble de Toloriu, a Lleida, i al de Motzorongu, a Veracruz. Agregat cultural a l'ambaixada de Mèxic a Dublín, a *Diles que son cadáveres* (2013) Irlanda és la gran protagonista, i on Jordi Soler intenta participar en l'intent de recuperar el bastó de Sant Patrici que algú va regalar a Antonin Artaud el 1937.

Soler està sempre present en una escriptura en què és difícil establir una frontera entre la realitat i la ficció. Troba unes memòries inacabades, o el capítol d'una novel·la, i es dedica a omplir el buit i completar la història. I la realitat adquireix el caràcter fabulós per la presència de personatges excèntrics.

A *El cuerpo eléctrico*, una professora de la Universitat de Filadèlfia li ensenya al narrador un document de quatre-cents folis escrit cent cinquanta anys enrere i que porta "un título sonoro y misterioso: *El cuerpo eléctrico*", i que en realitat procedeix d'un vers de Walt Whitman. El manuscrit de Cristino Lobatón conté "una serie de anécdotas que alguien con oficio tendría que ponerse a reescribir". La novel·la gira entorn d'un personatge real, Lucía Zárate, una nana mexicana de 51 centímetres que va treballar per primera vegada en un acte circense el 1876. I aquí és on entra en acció Cristino, personatge de ficció encarregat de donar vida a un fet històric. Lucía es convertirà en una gran estrella, una evolució que ell anirà regis-

L'autor Jordi Soler
KIM MANRESA

trant en un diari, al qual després s'afegiran unes memòries inacabades. El tren amb el *freak show*, l'espectacle més gran del món, i que recorre la costa nord-americana de Nova York a San Francisco, coincideix amb la comercialit-

zació de l'opi. S'inicia així un trepidant recorregut que es mou entre la claustrofòbia i l'afany de llibertat, amb relacions sempre conflictives, amb un ritme cada vegada més accelerat i després d'una sèrie d'agitades peripècies tot es va diluint, es perd la pista dels personatges, i es ret homenatge a les novel·les inacabades o només a mitges acabades: "La vida tiene momentos altamente incoherentes, tiene sus capítulos absurdos y unos pasajes que un novelista no escribiría ni en sus mañanas más delirantes", "y es precisamente esa parte improbable la que hace que las historias sean veraces, así como la luz, para ser veraz, necesita la oscuridad".

Se succeeixen fets sorprenents que mantenen el lector en suspens. Però importa sobretot la complexa personalitat de Lobatón, per a qui la seva prioritat sembla que és enriquir-se fins que, convertit en un dels homes més rics dels Estats Units, descobrim que està contra la violenta irrupció del progrés, té una important vena mística i necessita tornar –com a fill que és d'una mare indígena– a la vida primigènia del poble chikuapawa. Com torna Soler a la genuïna puresa de la novel·la, atent a la veritat històrica i guiat per una fabulosa imaginació. |

Jordi Soler

El cuerpo eléctrico

ALFAGUARA. 280 PÀGINES. 18 EUROS

Fundación Azcona

FERNANDO ZÓBEL - CATÁLOGO RAZONADO

La Fundación Azcona, en colaboración con Ayala Foundation Inc., la Fundación Juan March y los herederos del artista, está preparando el **Catálogo Razonado de Pinturas de Fernando Zóbel (1924-1984)**.

El proyecto está dirigido por Alfonso de la Torre, en colaboración con Rafael Pérez Madero.

Los coleccionistas de pinturas de Fernando Zóbel pueden dirigirse a:
razonadozobel@fundacionazcona.com